

हिमसंस्कृतवार्ता:

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

पञ्चाङ्गम्

अद्य सिद्धार्थी वि.सं. २०८२,
कलियुगाब्दः ५१२७ शरद-ऋतुः
सूर्यः दक्षिणायनम् भाद्रपदशुक्लद्वादश
भाद्रपद १९ प्रविष्टांशः मङ्गलमयः भवेत्

■ पृष्ठ-5 ■ वर्ष-4 ■ अङ्क-309

1

सितम्बर 04, 2025

Website- www.himsanskritam.com

Email- himsanskrit@gmail.com

2 शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः अवदत्-
८ सितम्बर दिनाङ्के हिमाचलं
पूर्णसाक्षरराज्यं घोषितं भविष्यति

3 डॉ. अतुलवैद्यः
कविकुलगुरुकालिदास-संस्कृत
विश्वविद्यालयस्य प्रभारी
कुलपतिरूपेण नियुक्तः

5 विदेश-मन्त्री डा. एस्. जयशङ्करः
तथा च जर्मनी-देशस्य
विदेशमन्त्री जोहान डेविड
वाडेफुल चर्चा कृतवन्तौ

हिमाचले 7 सितम्बरपर्यन्तं
विद्यालयाः महाविद्यालयाः च
निरुद्धाः भविष्यन्ति,
ऑनलाइनरूपेण भविष्यन्ति
कक्षायाः आदेशः निर्गताः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला।
हिमाचलप्रदेशे प्रचण्डवृष्ट्या प्रचलति
विनाशस्य मध्ये राज्यसर्वकारेण सर्वे
सर्वकारीयनिजीविद्यालयाः महाविद्यालयाः,
जिलाशिक्षणप्रशिक्षणसंस्थानानि च
तावत्पर्यन्तं पिहिताः एव स्थापयितुं
निर्णयः कृतः। अस्मिन् काले ऑनलाइन
कक्षाः करणीयाः भविष्यन्ति। बुधवासरे
अपरह्णे अस्मिन् विषये आदेशः निर्गताः।
छात्राणां कर्मचारिणां च सुरक्षा सुनिश्चित्य
सर्वकारेण एषः निर्णयः कृतः अस्ति।
अस्य अन्तर्गतं सर्वे सर्वकारीय-
निजीमहाविद्यालयाः विद्यालयाः
जिलाशिक्षणप्रशिक्षणसंस्थानानि
च, ७ सितम्बरपर्यन्तं पिहिताः
भविष्यन्ति। शिक्षकाणां
प्रशासनिककर्मचारिणां च महाविद्यालयं
विद्यालयं आगमनात् मुक्तिः प्राप्ता अस्ति।
परन्तु सम्बन्धितसंस्थानां प्रमुखाः
यथासम्भवं ऑनलाइनमाध्यमेन कक्षाः
क्रियन्ते इति सुनिश्चितं करिष्यन्ति।
अवकाशदिनेषु संस्थाप्रमुखाः
शैक्षिकसंस्थानां आधारभूतसंरचनानां,
चलसम्पत्त्याः च सुरक्षा सुनिश्चित्य सतर्काः
भवेयुः। यदि विद्यालयस्य सम्पत्तिः
क्षतिग्रस्ता अस्ति अथवा एतेषां सम्पत्तिनां
क्षतिः सम्भावना अस्ति तर्हि चलसम्पत्त्याः
विद्यालयस्य अभिलेखानां च सुरक्षा
सुनिश्चिता भवेत्। शिक्षासचिवराकेशकवरेण
निर्गतानाम् आदेशानुसारं राज्यस्य सर्वेषु
क्षेत्रेषु विगतकेषु दिनेषु प्रचण्डतः अत्यन्तं
प्रचण्डवृष्टिः भवति, यस्य कारणेन
व्यापकरूपेण भूस्खलनं, वृक्षाणां पतनं,
मार्गानाम् अवरोधः, विद्युत्, पेयजलापूर्तः
च बाधा, राज्ये सर्वत्र
सार्वजनिकमूलसंरचनानां पर्याप्तं क्षतिः च
अभवत् एतदतिरिक्तं प्रचलितस्य
वातावरणस्य कारणात् राज्यस्य
अनेकस्थानेषु एतादृशानां घटनानां
पुनरावृत्तेः सम्भावना वर्तते।

नवदेहली-नगरे जी.एस.टी. परिषदः षट्पञ्चाशतमम्
सम्मेलनम् आरभत, भारतस्य भविष्यम् अभिलक्ष्य
जी.एस.टी. परिष्कारेषु विचारणां भविष्यति इति अपेक्ष्यते

हिमसंस्कृतवार्ता: - नवदेहली-नगरे
जी.एस.टी. परिषदः षट्पञ्चाशतमम्
सम्मेलनम् आरभत। केन्द्रीय-वित्त-मन्त्री
निर्मला सीतारामनः द्विविधस्य
सम्मेलनस्य अस्य अध्यक्षतां करोति।
भारतस्य भविष्यतः जी.एस.टी. परिष्कारेषु
विचारणा भविष्यति इति अपेक्ष्यते, यत्र
कर-मानानां तर्कसङ्गतीकरणं, अनुपालनं
सरलीकरणं च विद्यते। केन्द्रीय वित्त-
राज्यमन्त्री पङ्कज चौधरी, दिल्ली, गोवा,
हरियाणा, जम्मू-कश्मीर, मेघालय,
ओडिशा-राज्यानां मुख्यमन्त्रिणः अस्मिन्
सभायां उपस्थिताः सन्ति।
अरुणाचलप्रदेशस्य, बिहारस्य,
मध्यप्रदेशस्य, तेलङ्गाना-राज्यस्य च
उपमुख्यमन्त्रिणः, मणिपुरस्य राज्यपालः,
अनेकेषां राज्यानां केन्द्रशासितप्रदेशानां च
वित्तमन्त्रिणः अपि अस्मिन् सभायां भागं
गृह्णन्ति। वार्ताहरेः सह वार्तालापं कुर्वन्
आन्ध्रप्रदेशस्य वित्तमन्त्री पी केशवः
अवदत् यत् तस्य दलं केन्द्रसर्वकारेण
प्रास्तावितानां जी.एस.टी. क्षेत्रस्य
प्रमुखानां परिष्काराणां समर्थनं करिष्यति।
सः अवदत् यत्, अधिकांशाः संस्काराः
सामान्यजनस्य, निर्धनतमानां च साहाय्यं
करिष्यन्ति। श्रीकेशवः अवदत् यत्
संस्काराः देशस्य अर्थव्यवस्थायाः अपि

विस्तारं करिष्यन्ति। प्रधानमन्त्री
नरेन्द्रमोदी, गतमासे
स्वस्वतन्त्रतादिनोत्सवस्य भाषणे, वस्तु-
सेवा-करः कथं राष्ट्राय लाभप्रदः भवेत्।
अस्मिन् विषये अवधानं दत्तवान्। श्रीमोदी
जी.एस.टी. इत्यस्य अन्तर्गतं भाविनां
परिष्काराणाम् महत्त्वं अधोरेखितवान्, येन
सामान्यजनाः, कृषकाः, मध्यमवर्गः, एम्.
एस्. एम्. ई. इत्येतेभ्यः लाभः भविष्यति।
आवश्यकवस्तूनां करस्य न्यूनीकरणं,
स्थानीयविक्रेतृभ्यः उपभोक्तृभ्यः च
आश्वासितं च प्रदातुं, दीपावलि दिने जी.
एस्. टी. परिष्काराः क्रियान्विताः
भविष्यन्ति। आत्मनिर्भरभारतस्य निर्माणार्थं
केन्द्रसर्वकारेण गतमासे मिलितस्य मन्त्रि-
समूहस्य कृते जी.एस.टी. इत्यस्मिन्
महत्त्वपूर्णानि सुधारानि प्रस्तावितानि।
संरचनात्मक-सुधारः, दरस्य
तर्कसङ्गतीकरणं, जीवनस्य सुगमता च
इति त्रयः स्तम्भेषु संस्काराः केन्द्रीकृताः
भविष्यन्ति। केन्द्रीय-वित्त-मन्त्रालयः
सर्वसमावेशक-विकासाय, सम्पूर्ण देशे
व्यापारस्य सुगमतां वर्धयितुं च जी. एस्.
टी. इतीदं सरलतया, स्थिरतया,
पारदर्शकतया च करव्यवस्थायां
परिवर्तयितुं स्वस्य प्रतिबद्धतां पुनः
दृढीकृतवान्।

सेमीकॉन-इण्डिया-सम्मेलनस्य द्वितीये दिने प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना
नवदेहलीस्थे यशोभूमौ सेमिकण्डक्टर-क्षेत्रस्य विशेषज्ञैः सह संवादः कृतः

हिमसंस्कृतवार्ता: - सेमीकॉन-इण्डिया-पञ्चविंशत्यधिक-द्विसहस्रतमवर्षस्य द्वितीये दिने प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्र-
मोदिना अद्य नवदेहलीस्थे यशोभूमौ सेमिकण्डक्टर-क्षेत्रस्य विशेषज्ञैः सह संवादः कृतः। तेन प्रदर्शनीनां अवलोकनं
कृत्वा सेमिकण्डक्टर इत्यनेन सम्बद्धानां विविधानां उत्पादानां परियोजनानाञ्च अवलोकनं विहितम्। अस्मिन् अवसरे
सूचना-प्रौद्योगिकी-मन्त्री अश्विनी वैष्णवः उपस्थितः आसीत्। श्रीमोदी सेमीकॉन-इण्डिया इत्यस्य गोलमेज-सम्मेलने
अपि भागं अभजत्। सीईओ-गोलमेज-सम्मेलने विश्वस्य उद्योग जगतः महान्तः नेतारः समायाताः। अवधेयमस्ति यत्
त्रिदिनात्मकस्य अस्य सम्मेलनस्य उद्घाटनं प्रधानमन्त्रिणा मोदिना कृतम्। अस्मिन् अवसरे प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी
केन्द्रीय-मन्त्रिणा अश्विनी वैष्णवेन लिखितं एकं लेखमपि प्राकाटयत्, यस्मिन् भारतस्य रूपान्तरकारिणी
सेमिकण्डक्टर-यात्रा प्रकाशिता। सः अवदत् यत् सेमीकॉन-इण्डिया-शिखर सम्मेलनम् पञ्चविंशत्याधिक-द्विसहस्रतमं
अस्याः यात्रायाः निरन्तरतायाः प्रतीकमस्ति।

सुभाषितम्

किं वर्णितेन बहुना,
लक्षणं गुणदोषयोः।
गुणदोषदृशिर्दोषो,
गुणस्तूभयवर्णितम्।

अर्थात्- गुण और दोष के बहुत
सारे लक्षण क्या बताए जाएं? गुण
और दोष दोनों की ओर दृष्टि जाना
ही दोष है और दोनों से अलग
रहना ही गुण है।

प्रतिदिनं नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्यर्थं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
himsanskritvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

शिक्षामन्त्री रोहितठाकुर: अवदत्- ८ सितम्बर दिनाङ्के हिमाचलं पूर्णसाक्षरराज्यं घोषितं भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला।

शिक्षामन्त्री रोहितठाकुर: अवदत् यत् ८ सितम्बर दिनाङ्के हिमाचलप्रदेशः सम्पूर्ण देशे पूर्णसाक्षरराज्यरूपेण घोषितः भविष्यति। बुधवासरे शिक्षामन्त्री राज्यसचिवाये शिक्षकदिवसस्य अन्ताराष्ट्रीय- साक्षरतादिवसस्य च कार्यक्रमानां आयोजनस्य सज्जतायाः समीक्षां कृतवान्। वर्षाकारणात् ७४३ विद्यालयमहाविद्यालयभवनानि प्रभावितानि इति शिक्षामन्त्री अवदत्। अस्य हानिः प्रायः ५० कोटिरुप्यकाणां भवति इति अनुमानितम् अस्ति। सः केवलं आवश्यकतानुसारं शिक्षकाणां स्थानान्तरणं, उपनियुक्तिं च कर्तुं निर्देशं दत्तवान्। येन विद्यालयेषु शैक्षणिककार्यं न बाधितं भवति। उत्तमनिरीक्षणार्थं प्रतिनियुक्तिविषये शिक्षकाणां विस्तृतसूचीं निर्मातुं निर्देशः अपि दत्तः। शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरस्य अध्यक्षतां बुधवासरे उच्चविद्यालय- शिक्षाविभागस्य वरिष्ठाधिकारिभिः सह समीक्षासभां कृत्वा राज्ये निरन्तरं प्रचण्डवृष्ट्या उत्पद्यमानस्य स्थितिः आकलिता। सः अवदत् यत् राज्ये विगतैभ्यः दिनेभ्यः निरन्तरं प्रचण्डवृष्टिः भवति, यस्य कारणेन भूस्खलनं, वृक्षाः पतन्ति, मार्गाः अवरुद्धाः, शैक्षिकसंस्थाभिः सहितं सार्वजनिकमूलसंरचनानां क्षतिः च अभवत्। आपदा- उत्तर- आवश्यकता- मूल्यांकनस्य (PDNA) अन्तर्गतं प्राप्तस्य धनस्य विवेकपूर्वकं उपयोगः करणीयः इति सः निर्देशं दत्तवान्। ७५ प्रतिशताधिकक्षतियुक्तानां संस्थानां कृते प्राधान्यं दातव्यम्। गुणवत्तापूर्णपुनर्स्थापनस्य नवीनीकरणस्य च कार्याणि सुनिश्चित्य नियमितरूपेण भौतिकनिरीक्षणस्य महत्त्वं अपि सः अवदत्। शिक्षामन्त्री ५ सितम्बर दिनाङ्के आयोज्यमानस्य शिक्षकदिवसस्य उत्सवस्य सज्जतायाः समीक्षां समागमे अकरोत्। उत्कृष्टशिक्षकाणां गुणवत्तापूर्णशिक्षायाः योगदानस्य कृते समारोहे अभिनन्दनं भविष्यति। योग्यशिक्षकाणां कृते प्रशंसापत्राणि अपि प्रदत्तानि भविष्यन्ति। सः ८ सितम्बर दिनाङ्के आयोज्य अन्ताराष्ट्रीय- साक्षरतादिवसस्य सज्जतायाः विषये अपि चर्चां कृतवान्। सः अवदत् यत् एषः

ऐतिहासिकः अवसरः भविष्यति यदा हिमाचलं सम्पूर्ण देशे प्रथमं पूर्णतया साक्षरं राज्यं घोषितं भविष्यति। एषा उपलब्धिः राज्यसर्वकारस्य शिक्षां प्रति प्रतिबद्धतायाः, शिक्षकाणां निरन्तरप्रयत्नस्य, समुदायस्य सक्रियभागित्वस्य च परिणामः अस्ति। यदि प्रतिकूलवातावरणस्थितिः स्थास्यति तर्हि उत्सवः प्रतीकात्मकरूपेण आयोजितं भविष्यति। सभायां विद्यालय- महाविद्यालय- कार्यकर्तृणां पदोन्नतिः, राजीवगान्धी- मॉडलदिवसबोर्डिंग- विद्यालयानाम् अटल- आदर्शविद्यालयानां च कार्यान्वयनम्, ललितकला, मनोविज्ञानं, लोकप्रशासनम् इत्यादीनां नूतनानां विषयाणां परिचयः, तथैव वानिकीं व्यावसायिकविषयत्वेन समावेशः इति विषयेषु च चर्चा अभवत्। क्रीडाछात्रावाससम्बद्धानां विषयाणां समीक्षां कुर्वन् सः अधिकप्रशिक्षकाणां नियुक्तेः सम्भावनायाः अन्वेषणं कर्तुं निर्देशं दत्तवान्। सः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशे अपारा क्रीडाप्रतिभा अस्ति यस्याः परिष्कारस्य आवश्यकता वर्तते। सभायां शिक्षासचिवः राकेशकंवरः राज्ये गुणवत्तापूर्णशिक्षां सुदृढं कर्तुं परामर्शम् अददत्। धन्यवादज्ञापनं निदेशकः उच्चतर शिक्षा डॉ. अमरजीतकुमारः शर्मा अकरोत्। निदेशकः विद्यालयीयशिक्षा आशीषकोहली विभागस्य प्रमुखप्राथमिकतानां आह्वानानां च रूपरेखां दत्तवान्। सभायां परियोजनानिदेशकः समग्रशिक्षा राजेशशर्माणा सहितं विभाग्य अन्ये वरिष्ठाधिकारिणः अपि उपस्थिता अभवन्।

महाविद्यालयस्य प्राचार्यस्य डीपीसी विषये गुरुवासरे गोष्ठी भविष्यति

समागमे शिक्षामन्त्री लम्बितानां पदोन्नतिप्रकरणानाम् अपि समीक्षां कृतवान्। महाविद्यालयस्य प्राचार्यसंवर्गस्य विभागीयप्रवर्धनसमित्याः (डीपीसी) गोष्ठी गुरुवासरे निर्धारिता इति अधिकारिणः तस्मै सूचितवन्तः। सर्वाः औपचारिकताः सम्पन्नाः सन्ति। अन्याः पदोन्नतिप्रक्रियाः अपि शीघ्रं क्रियन्ते, शीघ्रमेव आरभ्यन्ते च

अनुरागठाकुरः बिलासपुरे आपदः क्षतेः आकलनं गृहीतवान्, प्रशासनं राष्ट्रीय- राजमार्गप्राधिकरणं च भर्त्सितवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: - बिलासपुरम्। सांसदः अनुरागठाकुरः बिलासपुरस्य एकदिवसीययात्रायां विधायकत्रिलोकजमवालैन विधायकरणधीरशर्माण च सह किरतपुर-नेरचौकचतुर्भुक्तिमार्गस्य निरीक्षणं कृतवान्। अनुरागठाकुरः सदर-विधानसभाक्षेत्रस्य बलोही-माल्यावर-ग्रामयोः अपि निरीक्षणं कृत्वा आपदः क्षतेः, आश्रमकार्यस्य च कृतान्तं कृतवान्। तस्य पुरतः बलोही-टोल-बैरियर-समीपे मार्गेण गच्छतः वाहनस्य उपरि सहसा पर्वतात् शिलाः पतितुं आरब्धाः, यस्मात् कारणात् सः संकीर्णतया सुरक्षितः। अनुरागठाकुरः उपायुक्तं बिलासपुरं राहुलकुमारः इत्यनेन एनएचएआई परियोजनानिदेशकेन च सह दूरभाषेण वार्तालापं कृत्वा स्वस्य रोषं चिन्ताञ्च प्रकटितवान्। सः राज्यसर्वकारस्य अपि आलोचनां कृतवान्। सः अवदत् यत् तस्य भ्रमणकाले अपि मण्डलप्रशासनं कुत्रापि न दृश्यते। सः उपायुक्ताय अस्मिन् आपत्काले स्वस्य अधिकारिणः क्षेत्रे प्रेषयितुं पृष्ठवान्। सः अप्रसन्नतां प्रकटितवान् यत् राज्यसर्वकारेण प्रशासनेन च प्रत्येकं विकासखण्डाय केवलं ३० वितानानि प्रदत्तानि, यत् समुद्रस्य बिन्दुः इव अस्ति। एतादृशे सति पूर्वमेव संकटग्रस्तानां जनानां गृहाणि कथं उद्धारं प्राप्नुयुः ? एतेषां वितानानां वितरणे अपि विवेकः दृष्टः अस्ति। अनुरागठाकुरः राष्ट्रीयराजमार्गप्राधिकरणं प्रति अपि अप्रसन्नतां प्रकटितवान् यत् मार्गस्य निर्माणकाले कर्तनानन्तरं जनानां भूमिरक्षणाय भूस्खलनस्य निवारणाय च स्तम्भाः इत्यादयः सम्यक् न स्थापिताः। सः एनएचएआई-प्रबन्धनाय निर्देशं दत्तवान् यत् वर्षा स्थगितमात्रेण सम्बन्धितनिर्माणकम्पनीद्वारा स्तम्भानां सम्यक् स्थापनं करणीयम् येन भविष्ये प्राणहानिः सम्पत्तिक्षतिः च शून्यं भवति।

सिरमौरजनपदे आयुषविभागस्य प्रकल्पः, पोषणमाहस्य शुभारम्भः

हिमसंस्कृतवार्ता: - नाहनम्। आयुषविभागेन सिरमौरेण बुधवासरे सम्पूर्ण मण्डले महता उत्साहेन पोषणमासस्य उद्घाटनं कृतम्। जिला-आयुष-अधिकारी डॉ. इन्दु शर्मा अकथयत् यत् अस्मिन्नवसरे फिट-इण्डिया-कार्यक्रमस्य अंतर्गतं एलआईसी- कार्यालये नाहाने अय्य 69 तमे वार्षिकोत्सवस्योपलक्ष्ये विशेषकार्यक्रमः आयोजितः। अस्मिन् कार्यक्रमे डॉ. ममता जैनः पोषणं, दिनचर्या, आहारं च सम्बद्धाः महत्त्वपूर्णाः सूचनाः प्रकटितवती, येषां माध्यमेन जनाः जीवनशैलीरोगाणां परिहारं कर्तुं शक्नुवन्ति। योगसत्रस्य आयोजनं योगप्रशिक्षिका उन्नताद्वारा कृतम्, यस्मिन् कार्यालयस्य कर्मचारिणः उत्साहेन भागं गृहीतवन्तः। अस्मिन् अवसरे एलआईसी शाखाप्रबन्धकः अमित टण्डन् सहिताः सर्वे कर्मचारिणः उपस्थिताः आसन्। डॉ. इन्दु शर्मा इत्यनया अग्रे उक्तं यत् एषः कार्यक्रमः केवलं नाहानपर्यन्तं सीमितः नास्ति, अपितु मण्डलस्य सर्वेषु आयुषस्वास्थ्यकेन्द्रेषु अपि स्व-स्व आयुर्वेदिकचिकित्साधिकारिभिः आरब्धः अस्ति। इदं विशेषं पोषणजागरूकता-अभियानं सम्पूर्ण मण्डले विविधक्रियाकलापैः सितम्बरमासपर्यन्तं निरन्तरं भविष्यति।

पोङ्ग-जलबन्धः संकटचिह्नात् ४ पादपर्यन्तं उपरि अस्ति, जलबन्धात् मुक्तस्य जलस्य परिमाणं पुनः वर्धयिष्यते

हिमसंस्कृतवार्ता: - पोङ्ग-जलबन्धस्य जलस्तरः निरन्तरं वर्धमानः अस्ति तथा च सम्प्रति १३१४.०५ पादपर्यन्तं यावत् अस्ति, यत् १३९० पादपरिमितस्य

संकटचिह्नात् ४ पादपर्यन्तं उपरि अस्ति अधुना जलबन्धात् निर्गतजलस्य परिमाणं एकलक्षक्यूसेकपर्यन्तं वर्धयितुं निर्णयः कृतः अस्ति। बीबीएमबी प्रबन्धनस्य निर्णयानुसारं स्थितिं दृष्ट्वा प्रतिहोरा पञ्चसहस्रं क्यूसेक वर्धयितुं शक्यते। परन्तु सम्प्रति एकलक्षक्यूसेक इत्येवं स्थिरं भविष्यति। चण्डीगढे बीबीएमबी-समित्याः समागमानन्तरं एव निर्णयाः क्रियन्ते। प्रशासनं सतर्कं वर्तते, फतेहपुर-इन्दौरा-सहितस्य निम्नक्षेत्रस्य जनानां कृते सुरक्षितस्थानेषु गत्वा सतर्काः भवन्तु इति आह्वानं कृतम् अस्ति।

मणिमहेशयात्रा-दुर्घटनायाः अनन्तरं प्रशासनय त्वरितक्रियाशीलता, 90 शिवभक्ताः विमानेन अवतारिताः, शवाः पठानकोटं प्रापिताः

हिमसंस्कृतवार्ताः - चम्बा। चम्बायां बुधवासरे अपराह्णे ऋतोः अनुकूलतायामेव जनाः जिलाप्रशासनं च आश्रयस्य निःश्वासं गृहीतवन्तः। ऋतोः अनुकूलतायामेव प्रशासनेन पठानकोट-नगरात् सम्पर्कः कृतः, तत्क्षणमेव एम.आइ.-१७ हेलिकॉप्टर-इत्यस्य आह्वानं कृतम्, मणिमहेशयात्रायाः समये मृतानां जनानां शवाः परिवारं प्रति नेतुम् प्रक्रिया आरम्भा अस्ति। बुधवासरे भरमौरतः ४ शवाः बहिः निष्कासिताः। एते शवाः सेनायाः एम.आइ.-१७ हेलिकॉप्टरद्वारा पठानकोट-नगरं नीताः। तदनन्तरं ते कुटुम्बेभ्यः समर्पिताः। एतेषु द्वे मृतशरीरे पठानकोटतः भक्तयोः स्तः। एतदतिरिक्तं गुरदासपुरस्य भक्तस्य एकं शरीरं होशियारपुरस्य भक्तस्य च एकं वर्तते। मणिमहेशयात्रायां एतेषां भक्तानां मृत्युः अभवत्। तदनन्तरं मार्गस्य बन्दीकरणात् भरमौरैः शवः स्थापिताः आसन्। इदानीमपि कुगल्यां ४ भक्तानां मृतशरीराणि सन्ति। एतानि मृतशरीराणि आनेतुं ३० सदस्यानां दलं स्थानं प्राप्तम् अस्ति। एतानि सर्वाणि गुरुदासरपर्यन्तं भरमौरं प्राप्नुयुः। तदनन्तरं सेनाहेलिकॉप्टरद्वारा एतानि अपि बन्धुजनानाम् समीपं नेष्यन्ते। मणिमहेशयात्रायां कुलम् १६ जनानां मृत्युः

अभवत्। एतेषु अधिकांश-भक्तानां शवाः पूर्वमेव मार्गमार्गेण स्वपरिवारस्य समीपं नीताः आसन्, परन्तु प्रतिकूलवातावरणस्य कारणात् भरमौर-कुगती-स्थानयोः केचन शवाः अवशिष्टाः आसन्। अधुना ऋतुः स्वच्छः जातः एव एतेषां शवानां आनयनस्य प्रक्रिया अपि आरम्भा अस्ति। अनेन कुटुम्बिभिः निःश्वासः प्राप्तः। परन्तु कुगतीतः आनयमाणानां शवानां बन्धुजनानाम् समीपं नेतुम् अद्यापि आह्वानात्मकम् अस्ति। यदि पुनः ऋतुः दुर्गतिः भवति तर्हि विघ्नाः भवितुम् अर्हन्ति।

श्रीमणिमहेशयात्रायाः काले उपमण्डलीये मुख्यालये भरमौरैः निरुद्धानां जनानां विमानवाहनेन प्रक्रिया आरम्भा बुधवासरे भरमौरतः चम्बां प्रति १६ विमानयात्राद्वारा प्रायः ९० शिवभक्ताः भरमौरतः चम्बापर्यन्तं वाहिताः सन्ति। देशस्य विभिन्नकोणेषु निवसन्तः एते सर्वे शिवभक्ताः बुधवासरे चम्बानगरं रात्रौ विश्रामं करिष्यन्ति, गुरुवासरे स्वस्वगृहं प्रति प्रस्थास्यन्ति। भरमौरतः चम्बानगरं प्रति शिवभक्तानां विमानयानं क्रियते। अस्मिन् वरिष्ठनागरिकाणां रोगिणां कृते च प्राधान्यं दीयते।

डलसरोवरात् हडसरपर्यन्तं मार्गः पूर्णतया निष्कासितः इति उपायुक्तः अवदत्। अधुना तस्मिन् मार्गे केवलं एनडीआरएफ, एसडीआरएफ च कर्मचारिणः अवशिष्टाः सन्ति। अस्मिन् एव बुधवासरे भरमौरतः पदातिरूपेण चम्बानगरं प्राप्तानां ११२ भक्तानां हिमाचलपथपरिवहननिगमबसयानानां माध्यमेन जाङ्गीतः पठानकोटं प्रति प्रेषिताः सन्ति। चम्बायाः उपायुक्तः मुकेशरेसवालः अवदत् यत् ऋतोः अनुकूलतायामेव भरमौरतः भक्तानां शवस्य निष्कासनस्य प्रक्रिया त्वरिता अभवत्। एम.आइ.-१७ हेलिकॉप्टरेण चत्वारि मृतशरीराणि पठानकोटं प्रति विमानेन वाहितानि, कुगतीस्थाने स्थितानां शवानां पुनः प्राप्त्यर्थं दलानि कार्यं कुर्वन्ति। डलसरोवरात् हडसरपर्यन्तं मार्गः स्वच्छः अभवत्, तीर्थयात्रिकाः सुरक्षितरूपेण चम्बानगरं प्रति विमानयानेन वाह्यन्ते।

चम्बा-जलप्रलयस्य अनन्तरं सर्वकारेण ६५% संपर्कजालं पुनर्स्थापितं, ३७४ स्थलानि अद्यापि निष्क्रियाणि

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला।

मुख्यमन्त्रिणः प्रधानपरामर्शकः (सूचनाप्रौद्योगिकी नवीनता च) गोकुलबुटेलेः अवदत् यत् सर्वकारस्य प्रयत्नस्य फलस्वरूपं २ सितम्बर पर्यन्तं केवलं ३७४ स्थलानि निष्क्रियतां प्राप्तवन्तः। सम्प्रति चम्बामण्डले सम्पर्कजाले ६५ प्रतिशतं परिष्कारः अभवत्। जनानां कृते यत् असुविधा भवति तत् मनसि कृत्वा एतेषु जनपदेषु ६५ प्रतिशतं क्षतिग्रस्तस्थलानि ०२ सितम्बरदिनाङ्कपर्यन्तं कार्यान्वितानि भवेयुः इति सर्वकारेण सुनिश्चितं कृतम्। अगस्तमासस्य २५, २६ दिनाङ्कयोः प्रचण्डवृष्ट्या चम्बा, कुल्लूः, लाहौल-स्पीतिः च जनपदेषु दूरसंचारजालस्य महती क्षतिः अभवत्। सम्पर्क-विच्छेद-प्रतिवेदानुसारं चम्बा-मण्डले एयरटेल, रिलायन्स जियो, बीएसएनएल,

वोडाफोन- आइडिया इत्यनेन संचालितानाम् कुल १७६१ स्थलानां मध्ये ११५५ (लगभग ६६ प्रतिशतं) स्थलानि तीव्रप्राकृतिक-आपदाकारणात् २७ अगस्तपर्यन्तं निष्क्रियतां प्राप्तवन्तः, येन संचारसुविधासु बृहत् व्यवधानं जातम्।

सः अवदत् यत् भरमौरक्षेत्रे बीएसएनएल-इत्यस्य दशस्थलेषु पञ्चसु सूक्ष्मतरङ्गसंपर्कद्वारा संजालं पुनर्स्थापितं, अवशिष्टेषु स्थलेषु शीघ्रमेव संजालं पुनः स्थापितं भविष्यति। एतस्य अतिरिक्तं एकसप्ताहस्य अन्तः ऑप्टिकल फाइबर केबल (OFC) इत्यस्य पुनर्स्थापनस्य सम्भावना अस्ति। सः अवदत् यत् रिलायन्स जियो इत्यस्य सम्पर्कः भरमौर क्षेत्रे ६ सितम्बर यावत् आरभ्यत इति सम्भावना अस्ति, एयरटेल इत्यस्य २जी सेवाः पूर्वमेव पुनर्स्थापिताः सन्ति। कुल्लूमण्डले एयरटेल दूरसंचारसेवानां ८७७ स्थलेषु ८४.९ प्रतिशतं स्थलानि २ सितम्बर पर्यन्तं कार्यान्विताः अभवन् यदा तु रिलायन्स जियो इत्यस्य ११७३ स्थलेषु ६५ प्रतिशतं सुचारुरूपेण कार्यं कुर्वन्ति। बीएसएनएल-इत्यस्य ३९१ स्थलेषु प्रायः २० प्रतिशतं दूरसंचारसेवाः सामान्यतया कार्यं कुर्वन्ति। लाहौल-स्पीति-मण्डले एयरटेल-संस्थायाः ६३ स्थलेषु ९६.८ प्रतिशतेषु दूरसंचारसेवाः पुनः स्थापिताः, रिलायन्स जियो-संस्थायाः १७० स्थलेषु ८४.१ प्रतिशतं स्थलेषु २ सितम्बर-दिनाङ्कपर्यन्तं सेवाः सुचारुरूपेण कार्यं कुर्वन्ति स्म

डॉ. अतुलवैद्यः कविकुलगुरुकालिदास-संस्कृत विश्वविद्यालयस्य प्रभारी कुलपतिरूपेण नियुक्तः

हिमसंस्कृतवार्ताः - नागपुरम्। लक्ष्मीनारायण-अभिनवप्रौद्योगिकीविद्यापीठस्य, नागपुरस्य कुलपतिः डॉ. अतुलवैद्यः कविकुलगुरुकालिदास-संस्कृतविश्वविद्यालयस्त प्रभारीकुलपतिरूपेण नियुक्तः। अस्य नियुक्तः आदेशः राजभवेन निर्गतः। डॉ. वैद्यः नीरी-निदेशकपदात् सेवानिवृत्तः अभवत्, तदनन्तरं लक्ष्मीनारायण-अभिनव-प्रौद्योगिकी-विद्यापीठस्य कुलपतित्वेन कार्यभारं स्वीकृतवान्। डॉ. वैद्यः भारतीयप्रौद्योगिकीसंस्थानम् मुम्बईतः केमिकल इन्जिनियरिंगविषये स्नातकोत्तरं पीएचडी च कृतवान् अस्ति। तस्य ३४ वर्षाणां शोध-अनुभवः अस्ति, सः पर्यावरणं, अपशिष्ट-प्रबन्धनम् इत्यादिषु विषयेषु शोधं कृतवान्। अध्यापनम्, अनुसन्धानं, प्रशासनं च - त्रयोऽपि वर्गेषु तस्य उपलब्ध्यः प्रसिद्धाः सन्ति। नीरी-निदेशकत्वेन तस्य कार्यकालः विशेषतया उल्लेखनीयः अस्ति। सः अतीव सरलः, विनम्रः, कर्मठः, प्रशासनिककौशलः, शैक्षणिकसंस्थानां विकासाय दूरदर्शी योजनानां कार्यान्वयनार्थं प्रसिद्धः अस्ति। राष्ट्रीय-अन्ताराष्ट्रीय-स्तरयोः पर्यावरणक्षेत्रे तस्य महत्वपूर्ण योगदानम् अस्ति। पर्यावरणसम्बद्धाः २०० तः अधिकाः परियोजनाः सः सम्पन्नं कृतवान् अस्ति। विभिन्नासु राष्ट्रीय-अन्ताराष्ट्रीय-पत्रिकासु ८० तः अधिकाः शोध-लेखाः प्रकाशिताः सन्ति। तस्य मार्गदर्शनं १२ छात्राः पी.एच.डी.उपाधिं कृतवन्तः। कुलपतेः डॉ. अतुलवैद्यस्य नियुक्त्यर्थं विश्वविद्यालयस्य कुलसचिवः सर्वसंकाय-अधिष्ठातारः संवैधानिकाधिकारिण एवं कर्मचारिणः चाभिनन्दनं कृतवन्तः।

"लौकिकन्यायकोशः"

"भल्लूककम्बलभ्रान्तिन्यायः"

कदाचित् जलप्रवाहे एकः महानः वृक्षः वहति स्म। तस्य उपरि एकः भल्लूकः अपि स्थितः वृक्षस्य आश्रयेण जलप्रवाहात् आत्मानं रक्षितुं तथा स्थितं तं दूरात् कम्बलं मतवन्तः केचन। तेषु द्वौ महता प्रयत्नेन जलप्रवाहे आत्मानं पातयित्वा तीर्त्वा च वृक्षस्य समीपं गतवन्तौ। यदा तौ वृक्षं गृहीतवन्तौ तदा भल्लूकः तयोः उपरि प्रहारं कृत्वा तौ अमारयत्। एवं भ्रान्तिः भवति चेत् महती हानिः भवतीति भावः।

डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर पुणे/ महाराष्ट्रम्

बाल्यकालादेव संस्कृतस्य अभ्यासः सहजसंवादरूपेण करणीयः- प्राचार्यः डॉ. रामभूषणविजल्लवाणः

हिमसंस्कृतवार्ता:- लखनऊ, ०३ सितम्बर । भाषाविभाग-उत्तरप्रदेशशासनाधीनस्य उत्तरप्रदेश-संस्कृतसंस्थानस्य, लखनऊस्थितस्य, “गृहे गृहे संस्कृतम्” इति योजनान्तर्गताः अगस्तमासीयाः सरलसंस्कृतभाषा-शिक्षणकक्षाः सञ्चालिताः आसन्, तासां सामूहिकः समापनसमारोहः अद्य गुगलमीट नामकेन ऑनलाइन-माध्यमेन सम्पन्नः। कार्यक्रमे मुख्यातिथिरूपेण श्रीलक्ष्मण-संस्कृतमहाविद्यालयस्य प्राचार्यः डॉ. रामभूषणविजल्लवाणः उपस्थितः। तेन स्वक्तव्ये कथितं यत् “गृहे गृहे संस्कृतम्” इत्यस्य एव योजनायाः प्रयोजनं स्पष्टं दृश्यते। यदा परिवारेषु मातापितरौ, संततयः, दम्पती च संस्कृतभाषया परस्परं संवादं कुर्वन्ति, तदा संस्कृतभाषा केवलं भाषा न भवति, अपि तु जीवनशैलीरूपेण प्रतिष्ठाम् आप्नोति। बाल्यकालादेव संस्कृतस्य अभ्यासः सहजसंवादरूपेण करणीयः।” विशिष्टातिथिरूपेण उत्तराखण्ड-विद्वत्सभायाः अध्यक्षः आचार्यः विजेन्द्रप्रसादमगमाई स्वक्तव्ये अवोचत् यद् “उत्तरप्रदेशसंस्कृतसंस्थानं लखनऊस्थितं निरन्तरं संस्कृतभाषायाः प्रचारप्रसारे प्रेरणादायकं कार्यं करोतु। सरलसंस्कृत- शिक्षणकक्षायाः, गृहे गृहे संस्कृतम् इति योजना, संस्कृतप्रतियोगिताः, कार्यशालाः च एते सर्वे संस्थानेन कृताः उल्लेखनीयाः प्रयत्नाः सन्ति। अनेनैव कारणेन उत्तरप्रदेशेन सह अन्येषु राज्येषु अपि संस्कृतं पुनः जनजीवने प्रतिष्ठां लभेत्।”

संस्थानस्य निदेशकः विनयश्रीवास्तवः अवोचत् यत् “संस्कृतस्य अध्ययनं केवलं शास्त्रपर्यन्तं न स्वीयताम्, अपितु व्यवहारभाषारूपेण समाजस्य सर्वेषु क्षेत्रेषु व्याप्यताम्। संस्थानस्य ऑनलाइनयोजनाः अत्यन्तं सफल्यभवन्, जनसामान्यः ताभ्यः लाभान्वितः।” समारोहे संस्कृतभाषायाः महत्त्वं विवृत्य युवाशक्तेः संस्कृतस्य अंगीकरणाय आह्वानं कृतम्। इदम् अपि उल्लिखितम्- अद्यापि जर्मनी-अमेरिका-जापान-रूसादिषु राष्ट्रेषु विश्वविद्यालयेषु संस्कृतशोधः अध्यापनं च प्रवृत्तम् अस्ति। अतः भारतवासिनां कर्तव्यं यत् ते स्वभाषायां स्वसंस्कृतौ च गर्वं कुर्वन्तु। कार्यक्रमस्य सञ्चालनं नीलाक्षीश्रीवास्तवेन कृतम्। विशेषतः डॉ. नवीनजोशी अपि उपस्थितः। सरस्वतीवन्दना नीलमश्रीवास्तवेन प्रस्तुता, संस्थानगीतिका रहमत्या, वाचिकस्वागतं दिव्यरञ्जनेन, स्वागतगीतं गङ्गात्रीशुक्लया, प्रास्ताविकभाषणं धीरजमैठाणिना च सम्पादितम्। अनुभवकथनं मञ्जुलताचौहानेन उदीरितं, धन्यवादज्ञापनम् अनिलगौतमेन कृतम्, शान्तिमन्त्रः प्राञ्जलगुप्तेन पठितः। योजनायाः प्रभारी श्रीभगवानसिंहचौहानः, परिकल्पकौ दिव्यरञ्जः राधाशर्मा च, तांत्रिकसहयोगी महेन्द्रमिश्रः च सविशेषम् अवर्तन्त। अस्मिन् अवसरे समस्ताः शिक्षकाः-शिक्षार्थिनः, केन्द्राध्यक्षाः, अभिभावकाः, सामाजिकसंस्कृतानुरागिणः विद्वज्जनाः च समुपस्थिताः आसन्।

पञ्जाबः आपदाग्रस्तः घोषितः :

सर्वेषु २३ जनपदेषु १४०० तः अधिकेषु ग्रामेषु जलप्रलयः, अधिकांशं क्षतिः ग्रामीणक्षेत्रेषु

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुन्दनशर्मा। पञ्जाबस्य ३ लक्षं ५४ सहस्रं ६२६ जनाः जलप्रलयेन प्रभाविताः सन्ति । जलप्रलयग्रस्तक्षेत्रेभ्यः १९,५९७ जनाः निष्कासिताः सन्ति । एतावता चतुर्लक्षं एकराधिकं सस्यं नष्टम् अस्ति । निरन्तरवृष्ट्या जलप्लावनस्य च कारणेन पञ्जाबस्य स्थितिः अधिका भवति। राज्यस्य सर्वेषु २३ मण्डलेषु १२०० तः अधिकाः ग्रामाः जलप्लावनस्य ग्रस्ताः सन्ति। स्थितिं दृष्ट्वा पञ्जाबसर्वकारेण सम्पूर्णं राज्यं आपदाग्रस्तं इति घोषितम्

मोतीहारीनगरस्थे जी. डी. गोयनका पब्लिक स्कूल इत्यस्मिन् तृतीयकक्षायाः ‘ए’ वर्गेण “पाठनस्य शैक्षिकविषयातिरिक्तं महत्त्वम्” इत्यस्मिन् विषये एकः आकर्षकः प्रातःकालीनः सभाप्रस्तावः सुसम्पन्नः

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुणाल कौशिक, मोतिहारी । अस्मिन् प्रसङ्गे विद्यार्थिभिः दर्शितं यत्, पाठनं केवलं पाठ्यपुस्तकानां परीक्षाणां च परिसीमायां न स्थितम्। अपि तु तदेव कल्पनाशक्तेः, सृजनशीलतायाः, दीर्घजीवनस्य च अध्ययनाय प्रवेशद्वारम्। यदा वयं कथाग्रन्थान्, चित्रकथान्, पत्रिकाः च पठामः, तदा न केवलं शब्दसंपदा वर्धते, अपि तु आलोचनात्मकचिन्तनकौशलं विकसितं भवति। छात्रैः प्रस्तुतः सजीवः नाट्यप्रयोगः सभायां विशेषं आकर्षणं बभूव। अस्मिन् नाटके प्रदर्शितम् यथा विविधानां ग्रन्थानां अध्ययनं जिज्ञासां जागरयति, नूतनविचारान् ददाति, च अध्ययनं रोचकं सार्थकं च करोति। प्रधानाचार्यः डॉ. विनोदकुमारभाटिया सर्वान् प्रेरयन् अवदत्- “पठनजन्यया जिज्ञासया सफलतापन्थाः प्रकाश्यन्ते। प्रत्येकः ग्रन्थः आत्मविकासस्य अवसरः भवति। अन्ते सभा राष्ट्रीयगानगायनपूर्वकं सम्पन्ना। विद्यार्थिनः सन्देशं स्वीकृत्य संकल्पं कृतवन्तः- “पठामः अधिकम्, जानीमः अधिकम्, वर्धयामः च अधिकम्।”

आपरेशन-ब्लैक-फ़ारेस्ट इत्यस्य सफलताम् अभिलक्ष्य सी.आर.पी.एफ., छत्तीसगढ-आरक्षकान्, डी.आर.जी. कोब्रा-कार्मिकान् च सम्मानयत् गृहमन्त्री अमितशाहः

हिमसंस्कृतवार्ता:- केन्द्रीय-गृह-मन्त्री अमितशाहः छत्तीसगढस्य करंगुडुल-पर्वते आपरेशन-ब्लैक-फ़ारेस्ट इत्यस्य सफलताम् अभिलक्ष्य सी.आर.पी.एफ., छत्तीसगढ-आरक्षकान्, डी.आर.जी., कोब्रा-कार्मिकान् च सम्मानयत्। छत्तीसगढ-तेलङ्गाना-सीमायां कुरंगुडुल-पर्वतेषु आयोजिते नक्सल-विरोधे अस्मिन् बृहत्-अभियानेन सुरक्षासैनिकाः 31 कुख्यातान् नक्सल-जनान् व्यापादितवन्तः । अस्मिन् वर्षे अप्रैलमासस्य 21 दिनाङ्कात् मईमासस्य 11 दिनाङ्कपर्यन्तं नक्सल-विरोधी अभियानम् अभवत्। अस्मिन् अवसरे राज्यस्य मुख्यमन्त्री विष्णुदेव साई, उपमुख्यमन्त्री विजयशर्मा च उपस्थिताः आसन्।

भारतीय-ऋतु-विज्ञान-विभागेन हिमाचल-जम्मूकश्मीर-पञ्जाब-हरियाणासु च अतिवृष्टेः पूर्वानुमानम् अभिलक्ष्य रेड अलर्ट इति संचेतना प्रकटिता

हिमसंस्कृतवार्ता:- हिमाचल-प्रदेशे निरन्तरं अतिवृष्ट्या जनजीवनम् अतिशयेन प्रभावितम्। राज्ये वर्षा-सम्बद्धेषु घटनासु मृतानां संख्या एकचत्वारिंशत्याधिकं त्रिशतं यावत् जाता। ऋतु-विभागस्य अनुसारं राज्ये अद्यापि सामान्यात् द्विचत्वारिंशत् प्रतिशताधिकं वर्षा जाता। मण्डी-जङ्गमबाग जनपदयोः ह्यः रात्रौ द्वौ गृहौ विनष्टौ। अस्यां दुर्घटनायाम् इदानीं यावत् सप्त शवाः प्राप्ताः। जम्मू-प्रदेशस्य विभिन्नेषु भागेषु प्रचण्डवृष्ट्या विनाशः अभवत्, जलप्लावनम्, यातायातस्य सङ्कीर्णता, दैनिकयात्रिकाणां कष्टानि च अभवन्।

श्रीमद्भागवत-प्रवचनम्- २७

अस्मिन् लोके सप्ताहश्रवणात् शीघ्रं भगवत्प्राप्तिः जायते। अतः सर्वेभ्यः दोषेभ्यः निवृत्तिप्राप्त्यर्थम् एकमात्रं साधनम् एतदेव। ये जनाः भागवतकथातः वञ्चिताः स्युः, ते तु केवलं जलेषु बुद्ध्याः इव, जन्तुषु च मशकाः इव मरणाया हि जन्म लभेरन्। येन प्रभावेण कस्यचन शुष्कवंशस्य अपि ग्रन्थिभेदनं सम्भवति, तर्हि तस्याः भागवतकथायाः श्रवणेन चित्तग्रन्थेः भेदनं जायते इत्यत्र क्व आश्चर्यम्? सप्ताहश्रवणेन मनुष्यस्य हृदयग्रन्थिः भिद्यते, एवं तस्य समस्ताः संशयाः छिद्यन्ते, तथैव तस्य सर्वकर्माणि क्षीयन्ते। एतद्भागवतरूपं तीर्थं संसारस्य समस्तकर्दमालेपस्य प्रक्षालने सक्षमम् अस्ति। विद्वांसः कथयेयुः यत् यदा एतत् तीर्थं हृदये अचलेन, स्थिरतया वा तिष्ठति, तदा मनुष्यस्य मुक्तिः निश्चिता स्याद इत्यत्र न संशयः। यस्मिन् समये धुन्धुकारी एतद्वचनं सर्वं कथयन् आसीत्, तत्समये वैकुण्ठवासिभिः पार्षदैः सह एकं विमानं तत्र अवतरितम्, अनेन दिव्यविमानेन तत्स्थानं परितः दीप्तिः प्रास्फुरत्। सर्वेषां पश्यतां हि धुन्धुकारी तद्विमानम् आरूढवान्। तदा विमानेन तत्र समागतान् पार्षदान् अवलोक्य गोकर्णः एवम् अब्रवीत्, पृष्ठवान् च- "हे भगवत्पुत्रियाः पार्षदाः! अत्र अस्माकं बहवः शुद्धहृदयाः श्रोतारः सन्ति, एतेषां कृतेऽपि भवन्तः युगपत् विमानानि किमर्थं नानितवन्तः? वयं दृष्टवन्तः यत् अत्र सर्वेऽपि समानतया कथां श्रुतवन्तः आसन्, पुनः फलेषु

एतादृशः भेदः किमर्थम्?" इति।

ततः भगवत्सेवकाः पार्षदाः उक्तवन्तः- "मानद! अस्य फलभेदस्य कारणम् एतेषां श्रवणभेदः हि वर्तते। एतत् सत्यमेव यत् श्रवणं सर्वं समानतया कृतवन्तः एव, किन्तु अनेन यथा श्रवणं कृतं, तथा सर्वैः न। तस्मात् सर्वैः सहैव स्थित्वा भजनं विहितं चेदपि तेषां फले भेदोऽयं सञ्जातः। अनेन प्रेतन सप्तदिनानि पर्यन्तं निराहारेण स्थित्वा श्रवणं कृतमासीत्, श्रुतविषयमपि स्थिरचितेन मनन-निदिध्यासनपूर्वकं सम्यक्तया गृहीतमासीत्। यज्ज्ञानं सुदृढं न भवति, तद् व्यर्थमेव। एवं प्रकारेण ध्यानाभावात् श्रवणस्य, सन्देहात् मन्त्रस्य, चित्तवाञ्छल्यत्वात् जपस्य च न किमपि फलं भवेत्। विष्णुभक्तहीनः देशः, अपात्राय कारितं श्राद्धभोजनम्, अश्रोत्रिये प्रदत्तं दानं, तथा आचारहीनं कुलमिति सर्वम् अचिरेण नश्यति। गुरुवचनेषु विश्वासः, दीनतायाः अभावः, दोषेभ्यः मनोविजयः, कथायां चित्तकाग्रता इत्यादिनियमानां पालनेन श्रवणस्य यथार्थं फलं प्राप्यते। यदि एते श्रोतारः एनां कथां पुनः लगनतया शृणुयुः, तर्हि एतेषां निश्चितरूपेण हि वैकुण्ठप्राप्तिः भविष्यति। गोकर्ण! त्वां तु स्वयं भगवान् आगत्य गोलोकधाम प्रति नेष्यति, मा चिन्तय।" इत्येवम् उक्त्वा ते सर्वे भगवत्पार्षदाः हरिकीर्तनं कुर्वन्तः वैकुण्ठलोकं प्रति प्रस्थितवन्तः इति, शुभम्। (माहात्म्यम् - ०५/६२-७७)

१ असमप्रदेशीयः विज्ञानशिक्षकः, नारदोपाध्यायः

मार्गे तयाऽभूत् मम मेलनं हे मार्गे हा तेन सह आमिलं हे (Sanskrit Version of Hindi film son)

राहों में उनसे मुलाकात हो गई --")

M - मार्गे तयाऽभूत् मम मेलनं हे

मार्गे तयाऽभूत् मम मेलनं हे

यतः भयमासीत् तदेव भूयाद्धे

F - मार्गे हा तेन सह आमिलं हे

मार्गे हा तेन सह आमिलं हे

यतः भयमासीत् तदेव भूयाद्धे

हा हा हा हा... आ हा हा हा हा ---- (००)

M - प्रेम्णः नाम्नाऽहम् आकुर्वि भयं ते

हृत्काविलक्ष्ये च भयम् आलगद् मे

प्रेम्णः नाम्नाऽहम् आकुर्वि भयं ते

हृत्काविलक्ष्ये च भयम् आलगद् मे

हृत्काविलक्ष्ये नू भयम् आलगद् मे

हार्दं हि तद्वि मयकि समास्ते

हार्दं हि तद्वि मयकि समास्ते

यतः भयमासीत् तदेव भूयाद्धे

आहाहा हाहा हाहा ---- (०१)

F - त्वां विना किं कदा नहि पश्याम्यहम्

सन्ततं त्वां सदा इह प्राप्स्याम्यहम्

त्वां विना किं कदा नहि पश्याम्यहम्

सन्ततं त्वां सदा इह प्राप्स्याम्यहम्

सन्ततं त्वां सदा इह प्राप्स्याम्यहम्

जीवं हि ताराणां वरयानमाऽस्ते

जीवं हि ताराणां वरयानमाऽस्ते

यतः भयमासीत् तदेव भूयाद्धे

हा हा हा हा... आ हा हा हा हा ---- (०२)

F - अक्ष्णोः धाराः प्रवहन्ति आ प्रावृडिव

M - त्वं समास्ते हृत्सु मे ही स्यान्दता इव

F - अक्ष्णोः धाराः प्रवहन्ति आ प्रावृडिव

M - त्वं समास्ते हृत्सु मे ही स्यान्दता इव

स्यान्दता इव

F - सन्ततं प्रेम्णः आ वर्षणं वर्षन्ते

सन्ततं प्रेम्णः आ वर्षणं वर्षन्ते

M - यतः भयमासीत् तदेव भूयाद्धे

F - हा हा हा हा... आ हा हा हा हा --

M - मार्गे तया सह अहम् आमिलं हे

F - मार्गे हा तेन सह आमिलं हे

MF - यतः भयमासीत् तदेव भूयाद्धे

F - हा हा हा हा... आ हा हा हा हा ---- (०३)

रचयिता - डा.रुरुकुमारमहापात्रः (अध्यापकः)

राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपति:

विदेश-मन्त्री डा. एस. जयशङ्करः तथा च जर्मनी-देशस्य विदेशमन्त्री जोहान डेविड वाडेफुल भारत-जर्मनी-सहयोगिता विषये, यूरोपीय-संघेन सह सम्बन्धानां विषये च सफला चर्चा कृतवन्तौ

हिमसंस्कृतवार्ताः - विदेश-मन्त्री डा. एस. जयशङ्करः तथा च जर्मनी देशस्य विदेशमन्त्री जोहान डेविड वाडेफुल नवदेहली-नगरे भारत-जर्मनी-सहयोगिता विषये, यूरोपीय-संघेन सह सम्बन्धस्य विषये च सफला चर्चा कृतवन्तौ। उभयपक्षौ राजनैतिकसहयोगस्य, सुरक्षायाः, रक्षायाः, प्रकृतेः, भाविप्रौद्योगिकीनां विषये अपि च जनानां मध्ये आदानप्रदानविषये अपि मतानां आदानप्रदानम् अकुर्वन्। जर्मन्-देशस्य समकक्षीयेन सह संयुक्त-

वार्ताहरसम्मेलनं सम्बोधयन् डा. जयशङ्करः अवदत् यत् उभौ पक्षौ क्षेत्रीय-वैश्विक-बहुपक्षीय-विषयेषु विचाराणाम् आदानं प्रदानम् च अकुरुताम्। डा. जयशङ्करः उक्तवान् यत् सः उभयोः देशयोः मध्ये व्यापारमभिलक्ष्य आशांचितः अस्ति। भारत-जर्मनी-देशयोः मध्ये द्वैपाक्षिकव्यापारः गतवर्षे प्रायः 50 बिलियन् इति यूरोमुद्राम् यावत् अभवत् इति अपि अधोरेखितवान्। भारत-जर्मनी-देशयोः वैज्ञानिकसहयोगस्य 50 वर्षाणि पूरितानि इति, डा. जयशङ्करः एतस्य सहभागित्वस्य वर्धयितुं, उद्योगेन सह इतोऽपि निकटतया सम्बद्धस्य आवश्यकतायाः विषये अवधानं दत्तवान्। सः द्वयोः देशयोः मध्ये सक्रियतया अन्तरिक्षसहयोगस्य अन्वेषणस्य महत्त्वम् अपि अधोरेखितवान्। डा. जयशङ्करः अवदत् यत् उभयपक्षयोः मध्ये चर्चासु हरित हैड्रोजन, हरित ऊर्जा, जैव-इन्धनम् इत्यादीनि क्षेत्राणि अपि अन्तर्भवन्ति। डा. जयशङ्करः अवदत् यत् छात्राणां आदानप्रदानम् अधिकं प्रवर्धयितुं लघु-विद्यालय-महाविद्यालय-भ्रमणार्थं निःशुल्क-वीसा-विषये अपि पक्षद्वयम् सहमतम् अभवत्। सः इतोऽपि अधोरेखितवान् यत् व्यावसायिकस्वायत्तायुक्तं बहुध्रुवीय-विश्वं अद्यतनस्य वैश्विकप्रतिसन्धिं प्रत्युत्तरं दातुं सर्वाधिकं उपयुक्तम् अस्ति इति।